

EIDSKOG KOMMUNE	
SaksID:	16/2714
Doknr.:	Kass.ar.:
31 MAI 2016	
Ark.kode S:	Saksbeh.:
Mattilsynet P:	V35

Statens tilsyn for planter, fisk, dyr og næringsmidler

Mattilsynet

FLYTTING AV JORD, MASKINER OG UTSTYR MELLOM EIENDOMMER

Bygg- og anleggsvirksomhet, grunnundersøkelser og lignende vil kunne medføre at jord, frø og planterester flyttes mellom eiendommer, enten i form av bortkjøring av overskuddsmasser eller som vedheng på maskiner og redskap. Dette innebærer en risiko for spredning av alvorlige planteskadegjørere, bryssomme ugras og invaderende arter, som måtte befinne seg i jorda.

Mattilsynet ønsker med dette informasjonsbrevet å informere om plantehelsemessig risiko ved flytting av jord og hvilke plikter som gjelder for å redusere denne risikoen.

Bakgrunn

Noen planteskadegjørere og ugras er regulert i lov og forskrift. Dette gjelder skadegjørere som har vesentlige samfunnsmessige konsekvenser. Påvisning av regulerte skadegjørere kan føre til omfattende vedtak, for eksempel destruksjon av planter, forbud mot dyrking av enkelte kulturer eller forbud mot å føre bort jord. Å spre smitte kan derfor medføre alvorlige konsekvenser for andre.

Eksempler på alvorlige skadegjørere som kan spres med jord og planterester, er potetcystenematoder (PCN), lys ringråte i potet, floghavre, tromsøpalme og parkslirekne.

I 2016 vil Mattilsynet gjennomføre en tilsynskampanje overfor bygge- og anleggsvirksomhet i forhold til risiko for spredning av planteskadegjørere og floghavre med jord.

Hvem har ansvar?

Alle har ansvar for å hindre at alvorlige planteskadegjørere og ugras spres. Særlig viktig er det at bygg- og anleggsvirksomheter har fokus på dette. Alvorlige skadegjørere er bl.a. påvist på dyrka mark og i private hager. Det er derfor viktig at status på jorda med tanke på slike skadegjørere er kjent før anleggsstart.

I matloven § 18 står det at «*Enhver skal utvise nødvendig aktsomhet, slik at det ikke oppstår fare for utvikling eller spredning av planteskadegjørere*».

Hva må gjøres?

Jord kan ikke uten videre føres bort fra en eiendom uten at jordas status for planteskadegjørere er avklart. Oversikt over hvilke eiendommer som står oppført med potetcystenematoder (PCN-registeret) finnes på Mattilsynets hjemmesider, www.mattilsynet.no. Oversikt over eiendommer hvor det er påvist floghavre fås ved å kontakte Mattilsynet.

I noen situasjoner kan det være nødvendig å ta ut prøver. Dette vil avhenge av om smittestatus er kjent og hva jorda skal brukes til.

Dersom f.eks. potetcystenematoder (PCN) eller floghavre er påvist er det forbudt å flytte jord ut fra eiendommen.

Grundig rengjøring av maskiner og utstyr er et generelt og viktig tiltak for å hindre spredning av planteskadegjørere og floghavre. Ved å sikre at jord, frø og planterester er fjernet før flytting mellom eiendommer, hindres spredning av eventuell smitte.

Ved spørsmål knyttet til invaderende arter, som for eksempel tromsøpalme og parkslirekne, må kommunen eller Miljødirektoratet kontaktes.

Tilsyn

Mattilsynet fører tilsyn med aktiviteter som omfattes av matloven og forskriftene om plantehelse og floghavre, jf. matlovens § 23. I henhold til matlovens § 14, kan Mattilsynet kreve at virksomheten dokumenterer at regelverket er fulgt. Mattilsynet kan om nødvendig stoppe aktiviteter som er i strid med regelverket, jf. matlovens §§ 23 og 25.

Aktuelt regelverk som forvaltes av Mattilsynet og Miljødirektoratet

- Lov 19. desember 2003, nr. 124 om matproduksjon og mattrygghet mv.
- Forskrift 1. desember 2000, nr. 1333 om planter og tiltak mot planteskadegjørere. I henhold til § 4, er det forbudt å spre planteskadegjørere som er listet i vedlegg 1 og 2. Flere av disse skadegjørerne finnes i jord, og kan derfor spres til nye områder ved flytting av jord og planterester.
- Forskrift 22. juni 2015, nr. 752 om floghavre. I henhold til § 8, tredje ledd, er det forbudt å omsette blant annet jord fra eiendom hvor det er floghavre. Videre skal maskiner og annet utstyr som har vært brukt på arealer med mulig forekomst av floghavre, rengjøres grundig før de flyttes til annen landbrukseiendom, jf. § 9, første ledd.
- Naturmangfoldsloven (Miljødirektoratet)
- Forskrift 19. juni 2015, nr. 716 om fremmede organismer (Miljødirektoratet)

For ytterligere informasjon og veiledning kontakt Mattilsynet

Mattilsynet, Felles postmottak, Postboks 383, 2381 Brumunddal
Tlf. 22 40 00 00, E-post: postmottak@mattilsynet.no

Les mer om risiko for spredning av planteskadegjørere og floghavre i forbindelse med anleggsarbeid på www.mattilsynet.no.